

Marika Kokko

”PERINTEINEN VANHANAJAN KYLÄ”
Maaseutukylän mallitarinat kyläläisten paikkakerronnassa

Yhteiskuntatutkimus
Kandidaatin tutkielma
Toukokuu 2020

TIIVISTELMÄ

Marika Kokko: "Perinteinen vanhanajan kylä" – maaseutukylän mallitarinat kyläläisten paikkakerronnassa
Kandidaatin tutkielma
Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatutkimus
Toukokuu 2020

Tässä tutkimuksessa tarkastelen kylää kerrottuna paikkana. Tutkimuksen kohteena ovat maaseutukylän mallitarinat kylän asukkaiden kirjoituksissa. Tarkastelen erityisesti, millaisia tulkintarepertuaareja kyläläiset hyödyntävät kerronnassaan. Yhteiskunnalliset mallitarinat toimivat yhteisesti jaettuina tulkintaresursseina, joiden avulla sosiaalista todellisuutta uusinnetaan ja tuotetaan. Maaseutututkimus on usein kehityspainotteista, jolloin muutosdiskurssi voi peittää alleen paikalliset kokemukset ja tulkinnat. Sen vuoksi tutkimukseni keskittyy kyläläisten omiin merkityksenantoihin.

Koska käsittelen aineistoa sekä inhimillisen todellisuuden tuotteena että tuottajana, tutkimus asettuu ilmiöiden sosiaalisen rakentumisen tutkimuksen jatkumolle. Keskeisenä taustasitoumuksena on tiedonsosiologinen oletus tiedon inhimillisestä rakentuneisuudesta. Tämän vuoksi perustan tutkimukseni sosiaalisen todellisuuden inhimillistä rakentuneisuutta korostavaan sosiaalisen konstruktionismin teoriaan. Tutkimukseni keskeinen mallitarinoiden käsite pohjautuu kertomuksen tutkimukseen, erityisesti tarinallisen kiertokulun teoriaan.

Tutkimusta varten kokosin aineistoa kirjoituspyynnöllä, jonka toimitin paikalliselle kyläyhdistykselle. Kirjoituspyynnössä pyydettiin kuvaamaan, millainen paikka kylä on. Toteutin aineiston hankinnan tammikuun 2020 aikana, ja lopullinen aineisto koostui yhteensä viidestä vapaamuotoisesta kirjoituksesta. Tulkitsin aineistoa kvalitatiivisesti kulttuurisen tekstinluennan sekä kertomuksellisen ja diskursiivisen analyysin metodein.

Kirjoitusten perusteella kylään kerrottuna paikkana liittyivät tunnekokemus kuulumisesta, kylän määrittely sisäisten ja ulkoisten rajojen avulla sekä kirjoittajien arvot jakavan ideaalikyläläisen hahmotelmat. Kyläläisten kuvauksissa kylä esitettiin sisäisesti yhtenäisenä paikkana, jota asuttavat ihmiset ovat ahkeria, rehellisiä ja hyväntahtoisia, ja jolla on hyvä maine kyläläisten luonteen ja saavutusten ansiosta. Tulkintarepertuaarien pohjalta hahmottelin neljä erilaista mallitarinaa, jotka toimivat kerronnassa resursseina, joiden avulla kylää ja kyläläisyyttä aineistossa kuvataan. Näitä tarinoita olivat nostalginen kylä, joen halkoma kylä, talkoohenkisten ihmisten kylä sekä hiipuva kylä.

Tulosten perusteella kylän asukkaat sekä hyödyntävät että vastustavat erilaisia yhteiskunnallisia maaseututarinoita. Kyläläisten käytössä olevat tulkintarepertuaarit ovat laajoja, ja sosiaalista todellisuutta kapeuttavien yksittäisten tarinalinjojen sijaan kyläläiset käyttävät ja tuottavat kylän representaatioita monipuolisesti.

Avainsanat: mallitarinat, kerrottu paikka, maaseutututkimus, kerronnallinen tutkimus, kulttuurinen tekstinluenta

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYS

1. Johdanto	1
2. Yhteiskuntatieteellinen kylätutkimus	2
2.1. Maaseudun ja kylän kuvaukset	2
2.2. Kylä paikkana	3
3. Tarinallisen kiertokulun malli tulkintatyökaluna	4
3.1. Kulttuurinen tekstinluenta merkitysten tulkintana	5
3.2. Kerronnallisen tutkimuksen viitekehys	6
3.3. Tarinallisen kiertokulun malli	7
4. Tutkimuksen kulku	8
4.1. Tutkimusmetodi ja aineisto	8
4.2. Tutkimusta ohjaavat eettiset periaatteet	9
5. Kylän ja kyläläisyyden kuvaukset	10
5.1. Asemoituminen – ajallinen ja paikallinen identifioituminen livolaiseksi	10
5.2. Paikkaan kuuluminen – livolaisuus myönteisenä tunnekokemuksena	12
5.3. Kylän sisäiset rajat	13
5.4. Ideaalikyläläisen ominaisuudet	14
5.5. Kylän maine	15
6. Jaettuja kylätarinoita	16
6.1. Nostalginen Livo – elämäkerran ja historian yhteenkietoutumia	16
6.2. Joen halkoma Livo	18
6.3. Toimielias ja talkoohenkinen Livo	19
6.4. Hiipuva Livo	20
7. Lopuksi	21
Lähteet	25

1. JOHDANTO

”Mä rakastan tätä kylämaailmaa”, kuvaa Siina asuinlähiötään Lotta Junnilaisen *Lähiökylä*-kirjan johdannon aloituksessa (Junnilainen 2019, 9). Junnilaisen etnografisessa lähiötutkimuksessa kylä ilmenee lähiöiden asukkaiden kertomuksissa yhteisesti jaettuna kulttuurisena resurssina, jonka avulla lähiöiden asukkaat tuottavat tarinaa yhteisöllisestä lähiöstä. Kylän käsitteen avulla lähiön asukkaat toimivat sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muun muassa neuvotellen, puolustautuen ja perustellen. Kylä on lähiön asukkaille työkalu, jota he hyödyntävät yhteiskunnallisissa neuvotteluissa. (Em. 2019, 278–279.)

Junnilaisen tutkimuksesta selviää, miten lähiöissä hyödynnetään **kylän tarinaa** yhteisesti jaettuna ymmärryksenä ja myös yhteistä lähiökäsitystä tuottavana. Mutta millainen on kylän tarina maaseudun kylässä? Sen selvittämiseksi on mielekästä tarkastella kyläläisten itsensä tuottamia kylän ja kyläläisyyden kuvauksia, ja tutkia *millaisia kylän mallitarinoita kyläläisten kirjoituksissa ilmenee*. Tarkastelen tätä tutkimuskysymystä kartoittamalla kirjallisten kyläkuvausten tarinallisia elementtejä. Tulkiten kyläläisyyden rakentumista asukkaiden kirjoituksissa kulttuurisen tekstinluennan ja narratiivisen analyysin avulla. Tarkasteltava aineisto koostuu vapaamuotoisista kirjoituksista, jotka on kerätty toimittamalla kirjoituspyyntö maaseutukylän paikallisyhdistyksen kautta levitettäväksi.

Käsitän tutkimuksessani kyläläisten kirjoittamat tekstit merkityksiä kantavina kielellisinä kuvauksina, jotka ovat sekä kulttuurisia tuotteita että sosiaalista todellisuutta rakentavaa toimintaa. Siksi sosiaalinen konstruktionismi toimii tutkimukseni laajana viitekehyksenä ja tutkimusta jäsentävänä taustateorianana. Tutkielmassani käyn läpi erityisesti paikkaan liitettyjä merkityksiä ja kartoitan, millaisin ilmauksin kyläläisyys rakentuu kylän asukkaiden teksteissä. Tekstien tulkinnassa lähdän liikkeelle kirjoittajien omista merkityksenannoista. Käsitän tekstit kerrottuina, ja tätä tulkintaa ohjaa erityisesti Vilma Hännisen tarinallisen kiertokulun malli (Hänninen 1999; 2004).

Tutkielman toisessa luvussa käyn läpi aiempaa yhteiskuntatieteellistä maaseutu- ja kylätutkimusta asemoiden oman tutkimukseni osaksi tutkimuskenttää. Kolmannen luvun kirjallisuuskatsauksessa esittelen tutkimustani ohjaavat sosiaalisen konstruktionismin periaatteet sekä tutkimuksen toteuttamista ohjaavat kulttuurisen tekstin lukemista ja narratiivisuutta koskevat valinnat ja avaavat tarinallisen kiertokulun mallin keskeisiä piirteitä. Neljännessä luvussa kuvaan tutkimuksen kulkua, sekä esittelen tutkimusaineiston. Viides luku keskittyy aineiston analyysiin ja tulkintaan. Lopuksi pohdin

aineistossa esiintyviä kulttuurisia kuvauksia, arvioin tutkimuksen laajempaa yhteiskunnallista kehystä sekä pohjustan jatkotutkimusta.

2. YHTEISKUNTATIETEELLINEN KYLÄTUTKIMUS

Suomalainen kylätutkimus on moninaista ja monitieteellistä, ja erilaiset lähestymistavat tuottavat erilaisia kuvauksia kylistä. Tästä syystä tutkimuksia tarkasteltaessa tutkimukseen valitut teoreettiset näkökulmat ovat olennaisempia kuin tieteenalojen rajat. (Kumpulainen 2012, 15.) Tässä osiossa tarkastelen aiempaa yhteiskuntatieteellistä kylätutkimusta erityisesti konstruktivistisiin tutkimuksiin keskittyen. Koska tutkin, millaisia yhteisesti tuotettuja tarinavarastoja kyläläisillä on käytössään, painotan erityisesti erilaisia yhteiskunnallisia representaatioita, jotka käsitän tässä yhteydessä yhteisesti jaetuiksi arvojen ja mielikuvien joukoksi, joka mahdollistaa yhteisön jäsenten välisen kommunikation (Sakki & Mäkinen & Hakoköngäs & Backman 2014, 317).

Erilaisia maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeita rahoittavat esimerkiksi Maa- ja metsätalousministeriö, Euroopan unionin maaseuturahasto ja Luonnonvarakeskus. Valtakunnallisena maaseutukehittämisen ja -politiikan keskustelufoorumina toimii vuosittainen Maaseutuparlamentti. Globaalin ja paikallisen suhdetta sekä kestävästä kehityksestä maaseudun näkökulmasta tarkastelee maaseudun kehittämisprosesseihin osallistuva Ruralia-instituutti. Yhteiskuntatieteellistä maaseutututkimusta pyrkii edistämään Suomessa toimiva Maaseudun uusi aika -yhdistys, jonka tavoitteena on osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja olla mukana maaseudun kehittämistyössä. Kehittämisenäkökulmaa voi myös problematisoida, sillä kehittäminen itseisarvona saattaa piilottaa kehittämisdiskurssiin liittyvät poliittiset ja ideologiset taustaoletukset ja -sitoumukset. Tutkielmani puitteissa tätä ei ole mahdollista tarkastella laajemmin, mutta tarkastelussani pyrin arvioimaan, onko kehittämisdiskurssi vaikuttanut myös kylän asukkaiden tuottamiin kyläkuvauksiin.

2.1. Maaseudun ja kylän kuvaukset

Oma tutkimukseni tarkastelee kerrottua kylää, mutta koska kylä sijoittuu fyysisesti maaseudulle, on alkuun hyödyllistä tarkastella yhteisöllisesti tuotettua maaseutukuvastoa. Tästä kuvastosta on hahmoteltu kolmea erilaista keskustelua: jyrkkien vastakohtaisuuksien, loiventuneiden vastakohtaisuuksien ja uudistumiskeskeiset maaseutukeskustelut. Lisäksi maaseutukuvaston on esitetty kaupunkilaistuneen (Hyyryläinen & Ryyänen 2018, 29–33). Hyyryläisen ja Ryyänen kuvailemat julkisesti tuotetut maaseutukuvastot voivat muodostaa yhteisesti jaettuja representaatioita, joita kyläläiset hyödyntävät kyläkerronnassa.

Tarkastelemalla kylää ajallisesti kerrostuneena paikallisena yhteisönä voidaan tutkia, miten jälkimodernin yhteisön piirteet ilmenevät kylässä. Tästä näkökulmasta kyläyhteisö rakentuu kuulumisen kokemuksesta suhteessa sekä ihmisiin että paikkaan, kommunikaatiosta ja avoimuudesta, lisäksi kylätoiminta on poliittista. (Kumpulainen 2018, 61–64.) Kyläyhteisö on myös esitetty kaupungistuvassa yhteiskunnassa ”epäjatkuvuuden uhkan” ja sosiaalisten siteitten jännitteisen suhteen kautta. Paikallisyhteisön ja yhteisöllisyyden nähdään muodostavan sosiaalisen kudoksen, joka toimii asukkaille henkilökohtaisen jatkuvuuden turvaajana. (Holmila 2001.) Omassa tutkimuksessani yhteisöllisyys on kyläkuvausten sisäinen piirre, ja siksi se saa tutkimuksessa merkityksen vain kyläläisten kirjoituksiinsa tuottamien käsitysten kautta.

Narratiivisesta näkökulmasta toimijuutta ja identiteettiä on tarkasteltu maanviljelijöiden kertomuksissa (Kietäväinen 2014). Lisäksi varsin tuoreessa tutkimuksessa on tutkittu mökkiläisten päiväkirjojen narratiivisia kuvauksia arjesta Lapin turistialueella. Tässä yhteisöanalyysissä on otettu sosiaalisten suhteiden lisäksi huomioon materiaaliset olosuhteet. (Tuulentie & Kietäväinen 2020.) Tarinallista tutkimusotetta on hyödynnetty myös selviytymisen tarinoita ja mieheyden malleja erittelevässä tutkimuksessa, jossa tarkasteltiin maaseudulla asuvien miesten elämäkertomuksia (Jokiranta 2003). Merkitysten analyysia on hyödynnetty kotiseutu- ja paikalliskulttuuritutkimuksessa kokemuksiin ja tulkintoihin perustuvassa kotiseututeoriassa (Riukulehto ja Rinne-Koski 2013, 12–18). Kotiseututeoriaa on kehitetty myös narratiivisesti, esimerkiksi vuoden 2019 Töysän kotiseuturaportissa (Riukulehto & Rinne-Koski 2019).

Maaseudun sosiaalista rakentumista on tutkittu sekä Vuoden Kylä -kilpailun että kehitysprojektien konteksteissa (Kumpulainen, 2016; Kumpulainen & Soini, 2019). Näiden tutkimusten pääpaino on erilaisten poliittisten käytäntöjen tuottamissa kylän ideaaleissa. Käsitän nämä piirteet myös arvoja ja ihanteita tuottavina mielikuvina, ja omassa tutkimuksessani peilaan edellä esiteltyjä ideaalirepresentatioita kyläläisten tuottamiin kyläkuvauksiin.

2.2. Kylä paikkana

Vaikka kylä kerrottuna on sosiaalinen konstruktio, kylä on myös fyysinen alue, joka sisältää maantieteelliseen sijaintiin ja rajoihin liittyviä määreitä. Kylät ovat siis paitsi kokemuksellisia, myös konkreettisia *tiloja*, joihin paikalliset rakenteelliset ehdot vaikuttavat (Kumpulainen 2012, 29). Poliittisesti kylä ei kuitenkaan ole virallinen hallinnallinen yksikkö (em., 115) vaan paikallisyhteisön eli kyläyhdistyksen sisältävä alue (Kumpulainen 2018, 56).

Tilan käsitteen avulla sosiaalisesti tuotettu kylä voidaan eritellä elettyyn, käsitteellistettyyn ja havaittuun kylään. Eletty kylä on ei-käsitteellistetty tila, jota voidaan tarkastella muun muassa symbolien

ja mielikuvien kautta havainnollistuvien merkitysten avulla. Kylään liittyvät konkreettiset toiminnot ja käytännöt puolestaan tuottavat havaittua kylää. Käsitteellistetty kylä on erilaisin määritelmin konstruoitu tila, joka voi olla yhteisöllinen tai imaginaarinen. Näistä ensimmäinen painottaa identiteettiä ja yhteisöä ja jälkimmäinen kokemuksia, muistia ja narratiivia. (Kumpulainen 2012, 33–39).

Paikka puolestaan rakentuu vuorovaikutuksellisissa käytännöissä, ja siten toisistaan eroavat todellisuudet määrittävät paikan kokemusta ja tuottamista (Tuck & McKenzie 2015, 20). Näin ymmärrettynä paikka on merkityksellistynyt tila, jonka kokemukseen käsitykset tilasta kietoutuvat (Kumpulainen 2012, 30). Tässä tutkimuksessa käsitän kylän alueena, johon liittyy edellä kuvataan kaltainen ymmärtäminen ja kokemus paikallisesta luonteesta, ja jota määrittää keskeisesti maaseutumaisuus (Kumpulainen 2012, 32). Tällä tavoin ymmärrettynä kylä on samalla kielellisesti välittynyt tekstuaalinen todellisuus, jolloin kerrottu paikka on dialogisessa suhteessa laajempaan yhteiskuntaan ja paikka merkityksellistyy lukijan tulkinnoissa (Knuutila 2006, 7).

Kirjoituspyynnössäni pyysin kuvaamaan Livoa paikkana (liite 1), ja aineiston analyysissä tarkastelen, millaisia arvoja ja mielikuvia paikkaan liitetään. Tässä mielessä tutkimukseni liittyy Kumpulaisen kuvaamaan imaginaarisen tilan käsitteeseen, sillä kirjoittajien vastaukset tuottavat erilaisia narratiiveja, joiden avulla kylää käsitteellistetään. Tutkimukseni asettuu kylien tutkimisessa ilmiöiden sosiaalista rakentumista tutkivan kvalitatiivisen tutkimuksen jatkumolle ja keskittyy kyläläisten omiin tulkintoihin ja merkityksiin. Lisäksi hyödyntämällä tarinallisen kiertokulun mallia selkeytän ja tarkennan tutkimukseni rajausta. Toisin kuin useimmissa esille nostamissani tutkimuksissa, oman tutkimukseni näkökulma ei ole muutoksen analyysi, ja tutkimuksessani pyrin myös kyseenalaistamaan ja problematisoimaan kehityksen käsitteen. Tässä mielessä tutkimusotteeni on aineistolähtöinen, joskin tulkintaani ohjaavat teoreettiset taustasitoumukset.

3. TARINALLISEN KIERTOKULUN MALLI TULKINTATYÖKALUNA

Tutkimukseni tarkastelee sosiaalista todellisuutta vuorovaikutuksessa ilmenevänä ja rakentuvana, ja asettuu siten osaksi sosiaalisen konstruktionismin traditiota. Sosiaalisella konstruktionismilla viitataan tässä yhteydessä tiedonsosiologiseen teoriaan inhimillisestä todellisuudesta sosiaalisesti rakentuneena (Berger & Luckmann 1967, 383). Tällöin tieto nähdään yhteiskunnallisesti määrittyneenä. Toisin sanoen tarkastelun kohteena ovat kaikki ne arkikäsitteet, joita yhteiskunnan jäsenillä on todellisuutta koskevasta tiedosta. Todellisuuden sosiaalisen rakentumisen teorian mukaan nämä todellisuuskäsitteet ovat yhteiskunnan jäsenten ajatusten ja toiminnan rakentamia ja ylläpitämiä. (Em. 44–45;

55.) Tässä tutkielmassa käsitellen aineistossa esiintyviä kyläkuvauksia Bergerin ja Luckmannin teorian mukaisesti sosiaalisesti rakentuvina käsityksinä.

Ymmärrän tässä tarkastelussa sosiaalisen konstruktionismin Vivien Burria (2003, 2) mukaillen teoreettiseksi sateenvarjotermiksi, jonka sisällä on useita eri suuntauksia. Burr käyttää käsitettä ”perheyhtäläisyys” viitatessaan näihin eri suuntauksia yhdistäviin avainkäsitteisiin. Hänen mukaansa keskeisiä sosiaalista konstruktionismia yhdistäviä käsityksiä ovat kriittinen suhtautuminen tietoon, kulttuurishistoriallisen spesifisyyden tunnustaminen, sosiaalisten prosessien rooli tiedon ylläpidossa sekä tiedon ja toiminnan suhde. (Em., 2–5.) Nämä taustaoletukset tiedostaen käsitellen tutkimukseni aineistoa tilanteisena kielenkäyttönä, osana yhteiskunnallista vuorovaikutusta.

Käsitys kielestä on tässä yhteydessä performatiivinen, jolloin kieltä tarkastellaan sosiaalisen toiminnan muotona (em., 8). Tutkimuksessani näen aineiston osana yhteiskunnallista kielenkäyttöä, jolloin tutkimuksellinen mielenkiinto kohdistuu niihin tulkintarepertuaareihin, joita kirjoitetuista kuvauksista koostuvassa aineistossa ilmenee. Burrin käsitteistön mukaisesti ymmärrän tulkintarepertuaarit kulttuurisesti jaetuiksi resursseiksi, joista ihmiset muodostavat vuorovaikutuksessa toimintaansa tukevia selontekoja (em. 60).

3.1. Kulttuurinen tekstinluenta merkitysten tulkintana

Kulttuurisen tekstintutkimuksen lähtökohtana on käsitys todellisuudesta kielellisesti välittyneenä, toisin sanoen todellisuus merkityksellistyy inhimillisissä käytännöissä. Näin ollen kieli on intersubjektiivista tietoisuutta ja käytännöllistä toimintaa, joka järjestää todellisuutta koskevia havaintoja. Nämä järjestykset ovat merkkejä, joiden tuottaminen on materiaallinen, historiallisiin ja sosiaalisiin käytänteisiin kietoutunut prosessi. Tämä prosessi on luonteeltaan valikoivaa ja uutta tuottavaa, ja sen vuoksi todellisuutta voidaan esittää eli representoida erilaisin tavoin.¹ (Lehtonen 1996, 30–46.)

Edellä mainittuja representaatioiden muotoutumisen ehtoja on tutkittu *diskurssin* käsitteen kautta, jolla viitataan niihin kielen käytön alueisiin, joilla inhimillistä todellisuutta representoidaan (Lehtonen 1996, 31–32). Diskurssit ovat täten lausumia, jotka mahdollistavat aiheen näkemisen tietystä näkökulmasta samalla rajaten muita esitystapoja (Hall 1992, 201). Myös Vivien Burr on hahmotellut diskurssit kulttuurisina resursseina, joihin kietoutuva valta on mahdollistava ja rajoittava (Burr 2003, 63).

Diskurssi-käsitteen avulla voidaan tarkastella merkityksellistämistapoja ja merkitysjärjestelmiä (Lehtonen 1996, 71). Diskurssien tutkimuksessa tarkastellaan merkityksiä ja toimintaa tilanteisina, jolloin

¹ Representaatio on määritelty luvussa 2.

kohteena on se, mitä kielellä tehdään (Pietikäinen 2019, 13–14). Kieli määrittyy tätä kautta resursiksi, josta muodostuu kielenkäyttäjälle repertuaari, jota voi hyödyntää eri tilanteissa. Diskursiivinen näkemys kielestä on dialoginen, sillä kielenkäyttäjän ajatellaan asettuvan osaksi kielenkäyttötapojen verkostoa (Pietikäinen 2019, 22–23).

Kertomukset voidaan käsittää diskursiivisen toiminnan muotona, kulttuurisina ja historiallisina kertomisen tapoina, joiden avulla yksilölliset kokemukset ilmaistaan kulttuurisia kertomusvarantoja hyödyntäen (Pietikäinen, 2019, 144–145). Toisaalta narratiivisen tutkimuksen on esitetty liittyvän omaan, diskurssintutkimuksesta erilliseen paradigmaansa (Spector-Mersel 2010). Tarkastelen tätä näkemystä esittelemällä seuraavaksi narratiivisen tutkimuksen viitekehysten hahmotelmia.

3.2. Kerronnallisen tutkimuksen viitekehys

Kerronnallisen tutkimuksen kohteena ovat kertomukset sekä kertominen prosessina, jolloin tarinat ovat kertojan tulkitsemia tapahtumakulkuja, ja kertomukset puolestaan tarinoiden esitysmuotoja. (Heikkinen 2018, 172–174.) Samoin Jeremy Brunerin (1991, 4) määritelmän mukaan narratiivi eli kertomus on konstruoitu muoto, jonka avulla järjestämme kokemuksemme.

Hannu Heikkinen on erotellut neljä erilaista tapaa ymmärtää narratiivisuus tutkimuksessa. Ensiksikin narratiivisuus voi tarkoittaa tietoteoreettista konstruktionismia, jolloin kerronnallisuus määrittyy tapana hahmottaa maailmaa. Toiseksi tutkittava aineisto itsessään voi olla kerrontaa, kolmanneksi aineistoa voi tutkia narratiivisesti. Narratiivien analyysi on kertomuksia luokitteleva, narratiivinen analyysi puolestaan tuottaa aineiston teemoja syntetisoivan uuden kertomuksen. Viimeisenä Heikkinen listaa kertomisen terapeuttisen funktion, joka kuvaa kerronnallisuuden käyttöä työvälineenä identiteettityössä. (Heikkinen 2018, 176–183.) Omassa tarkastelussani keskityn aineiston narratiiviseen käsittelyyn luokittelemalla aineiston kertomuksia ja syntetisoimalla teemoista uusia kertomuksia.

Heikkisen tavoin Gabriela Spector-Mersel on eritellyt narratiivisia tutkijoita yhdistäviä keskeisiä uskomuksia, joiden perusteella on mahdollista hahmotella narratiivista paradigmaa. Spector-Merselin mukaan kerronnallisten tutkimusten keskeisenä ontologisena oletuksena on ajatus sosiaalisen todellisuuden narratiivisuudesta. Tätä käsitystä tukee epistemologinen ymmärrys tiedosta tilanteisesti tuotettuina tarinoina. Tämän vuoksi narratiivinen metodologia keskittyy tarinoihin sekä aineiston hankinnassa että tulkinnessa. Tutkimuksen päämäärä vaihtelee psykologisia prosesseja koskevien tutkimusten ja yhteiskunnallisten kysymysten välillä, mahdollisesti henkilökohtaista ja laajempaa yhteiskunnallista näkökulmaa yhdistellen. Narratiivisuuteen kuuluu tutkijan aseman tunnistaminen osana tutkimusta ja sen tuottamaa todellisuutta. Tämän näkemyksen mukaan myös tutkija kertoo tarinoita.

Tutkittavat osallistujat puolestaan ovat aktiivisia kertojia, joiden äänen tulee kuulua tutkimusraportissa. (Spector-Mersel 2010, 211–218.)

Vaikka Spector-Mersel on korostanut narratiivista paradigmaa, tutkimuksessani käytän tarinallisen kiertokulun mallia ennemminkin pragmaattisena työkaluna, jonka avulla kohdistan analyysini kerrotujen tarinoiden ja kulttuuristen tarinavarantojen vuorovaikutukseen. Tämä mahdollistaa kyläkuvausten merkitysten tulkinnan aineistoista käsin. Tutkimuksessani sulkeistan oletuksen sosiaalisen todellisuuden välttämättömästä narratiivisuudesta, sen sijaan olennaisin taustasitoumus on tulkinnallisten lähestymistapojen jakama konstruktionistinen näkemys tiedosta. Huomioin kuitenkin tutkimuksessani myös Spector-Merselin esille tuomaa tutkijan asemaa refleктоimalla omaa vaikutustani tutkimuksen tekemiseen sen kaikissa vaiheissa, sekä kiinnitän huomiota tutkittavien asemaan ja pyrin varmistamaan heidän kertomustensa näkyvyyden tutkimuksessani.

3.3. Tarinallisen kiertokulun malli

Tarinallisen kiertokulun teorialla Vilma Hänninen (1999, 20) pyrkii eriyttämään tarinallisuuden eri ilmenemismuotoja ja kuvaamaan näiden suhteita toisiinsa sekä liittämään tarinallisuuden ulkopuoliseen todellisuuteen. Mallin perustana on inhimillisten tapahtumien merkitysjärjestelmää jäsentävä narratiivin käsite. Tälle käsitteelle Hänninen erottelee sisäisen, kerrotun ja eletyn ilmenemismuodon. Sisäinen narratiivi viittaa kokemuksen mielensisäiseen jäsentymiseen, eletty narratiivi kuvaa ihmiselämää toiminnallisena draamana ja kerrottu narratiivi on tapahtumien symbolinen representaatio. (Hänninen 1999, 20; 2004, 70–71.)

Hänninen esittelee mallissaan lisäksi sekä sosiaalisen ja henkilökohtaisen tarinavarannon että tilanteiden käsitteet. Sosiaalisella tarinavarannolla Hänninen tarkoittaa niiden kertomusten joukkoa, jota yksilöt ovat elämänsä aikana kohdanneet. Henkilökohtainen tarinavaranto sisältää sekä yksilön tarinamuotoiset muistot että sosiaalisesta tarinavarannosta omaksutut kertomukset. Situaatiolla Hänninen tarkoittaa ihmisen elämäntilanteen kokonaisuutta ja elämänehtoja. (Hänninen 1999, 20–21; 2004, 73–74.) Hännisen mallia hyödyntäen käsitteellistän tutkimuksessani yhteisesti jaetut merkitykset sosiaalisiksi tarinavarannoksi. Nämä voivat muodostua osaksi henkilökohtaista tarinavarantoa, ja toimia tilanteisesti hyödynnettävinä kerrotun tarinan repertuaareina.

Tutkimukseni kontekstissa painottuu sosiaalisen tarinavarannon suhde tuotettuihin teksteihin. Narratiivi kerrottuna merkitsee kertomuksen olevan sosiaalisesti motivoitunut (Hänninen 2004, 80). Tämä käsitys linkittyy myös Juha Suorannan narratiivifunktion käsitteeseen. Suoranta kuvaa käsitteellä sosiaalisen todellisuuden muodostavien kulttuuristen kasautumien hyödyntämistä sekä yksilön ympäristöön sovittautumisena että kommunikatiivisena kulttuuritiedon ylläpitona. Suoranta tarkastelee

näitä kulttuurisia kasautumia narratiivien ylläpitäminä, ihmisten elämään vaikuttavina ehtoina, ja liittää tarkasteluunsa myös mallikertomuksien käsitteen. (Suoranta 2008, 104.)

Tutkimukseni aineistotekstit ovat kuvauksia, joilla on sosiaalinen funktio ja jotka hyödyntävät kulttuurisia tarinavarastoja. Lisäksi ne ovat vuorovaikutteisessa suhteessa sisäiseen ja elettyyn tarinaan. On kuitenkin huomioitava, että kaikki puhe ja teksti ei ole kertomuksellista, ja kaiken kommunikation tulkinta kertomuksina voi johtaa tulkintoja kapeuttavaan ”narratiivin tyranniaan” (Riessman 2008, 5). Tämän vuoksi en käsittele aineistoani kertomuksina. Sen sijaan tutkimukseni tavoitteena on kuvata niitä yhteisesti jaettuja merkityksiä, joita kyläkuvauksissa ilmenee. Nämä merkitykset ymmärrän kulttuurisiksi resursseiksi, ja käsitteellistämällä ne mallitarinoiksi tarkennan ja rajaan tutkimuksen tarkastelualueen kulttuurin ja yksilön vuorovaikutukseen.

4. TUTKIMUKSEN KULKU

Koska tutkimus käsittelee kylän kuvaamisen mallitarinoita, aineiston tulee sisältää kyläkuvauksia. Ajallisten rajoitusten vuoksi valitsin tutkimuksen aineistoksi kirjoitetut kyläkuvaukset, ja tutkimuksen keruumetodiksi kirjoituspyynnön. Tutkimuksen kohteena oleva alue on Pohjois-Pohjanmaalla sijaitsevaan Pudasjärven maaseutukaupunkiin kuuluva Livon kylä. Kyläyhdistykseltä saatujen tietojen mukaan vuonna 2017 kylässä asui 138 asukasta, ja kyläyhdistykseen kuuluu 238 jäsentä. Kaikki kyläläiset eivät ole kyläyhdistyksen jäseniä, mutta toisaalta yhdistykseen kuuluu myös muilla tavoin kylään sidoksissa olevia ihmisiä, kuten kylän entisiä asukkaita tai mökkiläisiä.

4.1. Tutkimusmetodi ja aineisto

Tutkimuksessani tarkastelen aineistoa kulttuurisina teksteinä, jotka on tuotettu sosiaalisessa todellisuudessa ja jotka tuottavat sosiaalista todellisuutta. Tämän vuoksi tutkielmani ytimessä ovat tulkinnalliset menetelmät. Lisäksi tutkimuksen toisena tavoitteena on arvioida tarinallisen kiertokulun mallin soveltuvuutta vapaamuotoisten tekstien logiikoiden tutkimukseen. Tutkimukseni keskiössä ovat kyläläisten omat tulkinnat, ja kolmantena tavoitteena onkin monipuolistaa maaseutukeskustelua tuomalla esiin maaseudun kylissä asuvan väestön ääniä.

Aineiston analyysissa hyödynnän kulttuurisen tekstintutkimuksen, diskurssien tutkimuksen ja narratiivisen tutkimuksen käytänteitä luvussa 3 esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Analyysini lähtee liikkeelle aineistoon perehtymisestä, jonka jälkeen erittelen aineistosta kylän ja kyläläisyyden kuvauksia. Kuvausten teemoittelun avulla etsin viittauksia yhteisesti jaettuihin ja ymmärrettyihin merkityksiin, ja näiden pohjalta hahmottelen syntetisoinnin avulla kylän kulttuurisia mallitarinoita. Tutkimuksen

rajoitusten puitteissa keskityn aineiston tulkinnessa kerrottuihin kuvauksiin ja niissä ilmeneviin kulttuurisiin repertuaareihin. Analyysin keskiössä ovat paikkaan liitetyt merkitykset. Tarkastelen, millaisia tarinallisia elementtejä aineistossa ilmenee ja millaisia viittauksia yhteisesti jaettuihin kulttuurisiin merkityksiin kuvaukset sisältävät.

Tutkimuksen aikataulurajoitusten vuoksi kokosin aineiston kylästä, joka on itselleni entuudestaan tuttu. Olisin voinut pyrkiä tavoittamaan tuttavien ja tuttavien tuttavien niin kutsutun lumipallometodin kautta, mutta koska halusin tavoittaa nimenomaan itsensä kyläläiseksi mieltäviä henkilöitä, toteutin aineiston hankinnan kyläyhdistyksen kautta. Otin yhteyttä kyläyhdistyksen edustajaan, joka toimitti puolestani kirjoituspyynnön (liite 1) kyläläisille. Kirjoituspyynnössä esittelin tutkimukseni ja pyysin tutkittavia vastaamaan kysymykseen, *millainen paikka Livo on*. Apukysymykset ohjasivat vastaajia tuottamaan erityisesti elämänhistorian, paikkaan ja yhteisöön liittyviä kuvauksia.

Koska kirjoituspyyntöä levitettiin kyläyhdistyksen kautta, kaikki vastanneet ovat jollakin tavalla yhdistyksen tavoitettavissa olevia henkilöitä. Tällä perusteella voi olettaa, että kirjoituspyyntöön vastanneet henkilöt kuuluvat kyläyhteisöön ainakin jollakin tavalla. Täten tällä aineistonkeruumenetelmällä tutkimuksen ulkopuolelle rajautuivat kyläläiset, jotka eivät ole tekemisissä kyläyhteisön kanssa. Koska tässä tutkimuksessa pääpaino on jaetuissa kyläläisyyden kokemuksissa ja merkityksissä, kyläyhdistyksen hyödyntäminen kirjoitusten kokoamiseksi on perusteltua. Tutkimuskysymyksen kannalta ei ollut tarpeellista pyytää vastaajien taustatietoja, kuten ikää, sukupuolta tai mahdollista roolia kyläyhdistyksessä, vaan merkityksellisinä seikkoina pidän ainoastaan niitä taustatietoja, joita kirjoittajat itse toivat esiin vastauksissaan.

Vastauksia tuli määräaikaan mennessä viisi kappaletta, joista lyhin vastaus oli noin puolen sivun mittainen ja pisin vastaus lähes kaksi sivua. Kirjoitukset olivat keskimäärin sivun mittaisia, ja Times New Roman -fontilla ja rivivälillä 1,5 tekstiä oli yhteensä 5,5 sivua. Kirjoituksista käy ilmi, että vastaajat yhtä lukuun ottamatta ovat syntyneet Livolla. Kaikki vastaajat ovat asuneet kylässä elämänsä aikana pitempiä aikoja, vastaajista neljä asuu Livolla vakituisesti ja yksi asuu tällä hetkellä muualla. Vapaa-ajan asunnon Livolla omistavia ei näissä vastauksissa ollut.

4.2. Tutkimusta ohjaavat eettiset periaatteet

Sosiaalisen konstruktionismin teorian tarkastelu osoitti, miten kulttuurisia tekstejä ei tuoteta tyhjiössä, vaan inhimillinen vuorovaikutus ilmenee läpikotaisin sosiaalisesti rakentuneessa, kulttuurishistoriallisessa todellisuudessa. Tässä viitekehyksessä ei ole merkityksetöntä, missä kulttuurista vuorovaikutusta tapahtuu. Pyrin ottamaan huomioon tuotettujen tekstien tilanteisuuden ja kontekstin, jossa

tekstit on tuotettu. Ilmaisen selkeästi, kenen ääni kirjoituksissa kuuluu, ja arvioin kriittisesti, miltä osin käyttämäni aineistonkeruumetodi tavoittaa erilaisia kyläläisyyden kokemuksia.

Oman tutkijapositioni tiedostaminen on tutkimuksen kannalta merkityksellistä, sillä vaikka en käyttänyt henkilökohtaisia kontaktejani tutkimukseen osallistujien löytämiseksi, tunnen tutkimuksen kohteena olevalta kylältä useita henkilöitä ja kylän pienuuden takia arvioin, että ainakin osa vastanneista tunnisti nimeni. Vastausten laadun perusteella kirjoittajat ovat kuitenkin osoittaneet vastauksensa ”tutkijalle” ja omaksuneet ”tutkimuksen kohteen” position. Samoin tiedostan omat siteeni kylään, ja tämän vuoksi aineiston analyysissä kiinnitän erityistä huomiota siihen, että tulkintani perustuvat aineiston kuvauksiin ja ilmaisuihin.

Yleisten eettisten tutkimusta ohjaavien periaatteiden mukaisesti tutkittavia henkilöitä on informoitu tutkimuksen sisällöstä ja tavoitteista kirjoituspyynnössä. Tutkimukseen vastanneet ovat saaneet kirjoituspyynnön lisäksi tietoa tutkimukseen osallistumisesta sekä henkilötietojen käsittelystä. Kirjoittajat ovat liittäneet teksteihinsä nimensä ja sähköpostiosoitteensa, ja nämä tiedot hävitetään tutkimuksen valmistuttua. Yksityisyyden suojaamiseksi kirjoitukset on anonymisoitu, ja viitataan teksteihin satunnaistetulla tunnistenumeraalla.

5. KYLÄN JA KYLÄLÄISYYDEN KUVAUKSET

Tässä tutkielmassa kylä määrittyi aineiston keruussa tietyn maantieteellisen alueen perusteella, mutta aineiston analyysissä paikka rakentuu kirjoituspyynnön, kirjoittajien tuottamien kuvausten ja aineistoa tulkitsevan tutkijan risteävissä merkityksenantoprosesseissa. Toisin sanoen tarkastelen kylää *kerrottuna paikkana*, ja tutkin, millaisena kylä asukkaiden kuvauksissa esitetään.

Tulkinnassani keskityn kerrottuihin kuvauksiin ja niissä ilmeneviin kulttuurisiin repertuaareihin. Analyysin keskiössä ovat elämänhistoriaan, paikkaan ja yhteisöön liitetyt merkitykset. Tarkastelen, millaisina kylä ja kyläisyys hahmottuvat, ja tulkitseen nämä hahmotelmat ideaalirepresentaatioina. Lisäksi pohdin tuotettujen kuvausten funktioita tutkimuskontekstissa.

5.1. Asemoituminen – ajallinen ja paikallinen identifioituminen livolaiseksi

Kirjoitusten vapaamuotoisuuden vuoksi kirjoittajat olivat tehneet erilaisia tyyllillisiä valintoja. Siksi kirjoitukset eivät esimerkiksi edenneet kronologisessa järjestyksessä. Kuitenkin jokaisesta kirjoituksesta oli löydettävissä kohtia, joissa kirjoittajat asettautuivat livolaisiksi ja kuvasivat henkilöhistoriaansa kyläläisinä. Osittain näitä määrittelyjä on voinut motivoida tutkimustilanne, erityisesti kirjoituspyyntö, jossa pyydettiin kirjoituksia livolaisiksi itsensä mieltäviltä, jolloin livolaisuuden perustelu

toimii samalla vastaamisen oikeutuksena. Toisaalta kirjoittajan ajallinen ja paikallinen sijoittautuminen toimi myös identiteetin ja paikkaan kuulumisen ilmaisijana.

Edellä esitetty livolaisuuden perustelu henkilöhistorialla ilmenee kuvauksessa, jota ennen kirjoittaja on kuvaillut itseään *junantuomaksi livolaiseksi*:

Minä olen muuttanut Livolle tai tarkemmin Ala-Livolle 1991 naapuripitäjästä [...]. Enemmän aikaa olen nykyään jo asunut Livolla kuin syntymäpitäjässä. Eli kaipa tässä jo ihan Livolainen tuntee olevansa. [3]

Livolle muuttamisesta on kulunut jo lähes kolmekymmentä vuotta. Vertaamalla tätä ajallista kestoa syntymäpitäjässä asumaansa ajanjaksoon kirjoittaja tuo ilmi, että isoimman osan elämästään hän on asunut Livolla. Viittamalla ilmaisuun ”junantuoma”, kirjoittaja tuo ilmi, ettei ole syntynyt Livolla, mutta pitkä asumisaika kuitenkin antaa perusteet livolaisuudelle, tosin *kaipa-* ja *jo-*sanojen käyttö tuo toteamukseen hieman humoristista sävyä.

Myös muut kirjoittajat tuovat esiin paikkasidoksen kuvaamalla kiinnittyneisyyttään Livon kylään. Tämä paikkaan kuuluvuus tuodaan esille kertomalla lapsuudesta tai juurista Livolla. Nykyisin muualla asuva, lapsuus- ja nuoruusikänsä Livolla asunut kirjoittaja kuvaa lapsuuttaan *kultaiseksi ajaksi*. Tällä kuvauksella kirjoittaja kiinnittää elämänhistorialliseen ajalliseen ja paikalliseen kontekstiin myönteisen arvion, jolla hän korostaa ajanjakson painoarvoa elämänkulun kuvauksessaan.

Itsensä *paljasjalkaiseksi livolaiseksi* asemoiva kirjoittaja kertoo myös syntyneensä ja viettäneensä lapsuutensa Livolla. Yhdessä kirjoituksessa mainitaan myös suvun pitkä historia Livolla. Kirjoittaja kertoo vanhempiensa, isovanhempiensa ja mahdollisesti vielä kaukaisempien isovanhempiensa olleen livolaisia. Pitkälle ulottuviin juuriin vetoamista hän vahvistaa vielä toteamalla: *Käytännössä kaikki livolaiset ovatkin sukua jotain kautta minulle*. [4]

Eräs kirjoittaja kuvaa nykytilannettaan Livolle paluumuuttaneena eläkeläisenä: *Opiskelu ja työ vei sitten maailmalle, mutta vapaa-aikana veri veti Livolle! Eläkepäivien koettaissa sain muuttaa tänne pysyvästi*. [5] Käyttämällä muuttamisen yhteydessä sanaa *sain*, kirjoittaja kontrastoi opiskelujen ja työn velvoittavuutta eläkepäivien vapauteen, ja tässä yhteydessä Livolle muuttaminen on halu, joka oli mahdollista toteuttaa eläköitymisen myötä.

Sidos paikkaan tuodaan näin ilmi jokaisessa kirjoituksessa. Livolaisuuden määritelmänä voivat toimia esimerkiksi kylässä asuminen, sieltä kotoisin oleminen tai livolainen suku, mutta tätä olennaisempaa on tunne paikkaan kuulumisesta.

5.2. Paikkaan kuuluminen – livolaisuus myönteisenä tunnekokemuksena

Ylläolevan perusteella voi todeta, että kyläläisyys ei kirjoitusten perusteella välttämättä tarkoita Livolla asumista. Vaikka kaikki kirjoituspyyntöön vastanneet kirjoittajat olivat jossain elämänsä vaiheessa asuneet Livolla, kirjoituksissa tuotiin ilmi, että poissaolo kylästä ei poistanut paikkaan kuulumisen tunnetta. Eräs kirjoittaja kuvaa:

Olen myöhemmin asunut monissa paikoissa [...] Aina olen kokenut olevani pudasjärveläinen ja ennen muuta livolainen. Tätä tuntemustani en ole missään peitellyt vaan olen tuonut sen näkyvästi esille. Livolaisuus on iso osa minua ja minä pieni osa Livoa. [1]

Tässä kirjoittaja määrittelee paikkaan kuulumistaan, ja samalla tuottaa paikkaan liittyvää identiteettiä (Forselles-Riska 2006, 226). Paikkakokemus on vahvasti merkityksellinen ja myönteinen, kuten käy ilmi toisessa kohtaa samaa kirjoitusta: *Livo on minulle äärimmäisen tärkeä ja rakas paikka edelleenkin.* [1]

Livolaisuus kuvattiin myös paikkasidosteisena kokemuksena: *Koen olevani livolainen ja olen juurtunut kylälle täysin.* [4] ”Juurtuminen” tässä yhteydessä viittaa mielikuvaan puusta, jonka juuret ulottuvat syvälle maaperään. Kirjoittaja tuo myös tekstissään esille sukunsa pitkän historian Livolla, mikä osaltaan tukee ilmausta juurista ja niiden luomasta sidoksesta paikkaan.

Näissä kuvauksissa livolaisuus on siis paikkaan kuulumisen kokemus. Toisaalta livolaisuus ei kuitenkaan ollut täysin passiivinen tunne, vaan yhdessä kirjoituksessa kuvataan oman aktiivisuuden merkitystä kyläläisyyden kokemuksen rakentumisessa: *Varmaan oma toiminen yhteisössä yhteisön hyväksi saa tuntemaan itsensä enemmän Livolaiseksi.* [3] Tässä kuulumiseen liittyy suorittamista (Kumpulainen 2018, 61). Myös niin kutsuttu yhteiskehittäminen (co-creation) on yhteydessä koettuun paikkatytyväisyyteen (Källström 2009, 156), ja samalla tavalla oma aktiivisuus yhteisössä näyttää tämän vastauksen perusteella olevan yhteydessä kuulumisen tunteen syntyyn.

Kuulumisen tunne käy ilmi myös epäsuorasti, kuten yhden kirjoittajan kirjoittaessa koti-ikävästä: *[...] noin kolmen vuoden ajan kiertelin Lapin ja Ruotsin metsätyömaita, [...] mutta se koti-ikävä, kesäisin oli pakko tulla kotia heinäpellolle.* [2] Kirjoittaja kuvaa, miten oli töissä muualla useamman vuoden, mutta palasi kylälle kesäisin. Livo määrittyy tässä kirjoituksessa kodiksi, ja siihen liittyvä erityismerkityksellisen paikan tunto kuvastaa voimakasta kiintymystä (Tuan 2006, 16–17). Koti-ikävän vuoksi kotiin oli suorastaan pakko tulla, mikä vahvistaa paikan tunnekokemuksen voimakkuutta.

Kylään kuulumisen voi nähdä paikallisen identiteetin osoittamisena ja sen aktiivisena tuottamisena (Forselles-Riska 2006, 226). Tässä aineistossa paikallinen identiteetti eli livolaisuus rakentuu sekä elämänhistoriallisesti että tunnekokemuksen kautta. Kirjoituksissa kuuluminen osoitetaan ja perustellaan sekä konkreettisilla sidoksilla kylään että voimakkaalla kotiseututunteella.

5.3. Kylän sisäiset rajat

Kylä alueena muodostuu joen ympärille, ja joki on historiallisesti toiminut myös alueen jakajana ihmisten mielissä, kuten yksi kirjoittajista kuvaa:

Meidän kaunis Livojoki halkaisee kauniin kylän kahtia, nykyisin sillä ei ole enään merkitystä, uusi korjattu silta on kovassa käytössä. Ennen oli tämäpuoli ja tuopuoli. [2]

Myös toinen kirjoittaja viittaa joen asemaan kylän jakajana, mutta toteaa jaon olleen fyysinen, mutta ei henkinen. Kirjoittajalle kylässä ei ole symbolisia tai abstrakteja sisäisiä rajoja, sillä hän toteaa kaikkien kyläläisten olevan yhtä yhteisöä. Maantieteelliset rajat tuo esiin myös kolmas kirjoittaja, joka kuitenkin edellisten esimerkkien tavoin toteaa, että nykyään rajoilla ei enää ole hänen mielestään merkitystä:

Siihen aikaan, kun muutin tänne oli mielestäni alueella tarkat rajat Ala-Livo, Livo [...] Itse en ole näitä rajaisia oikein oppinut ajattelemaan ja nykyään varsinkin nämä ”rajat” ovat ehkä vähemmän ihmisten mieliä rajoittamassa. Ollaan siis enemmän yhtä Livon aluetta/Kylää. [3]

Alueelliset rajat ovat kirjoittajien tulkinnoissa olemassa, mutta kylään kuuluminen yhdistää kuitenkin kaikkia kyläläisiä. Alueelliset rajat eivät kuitenkaan ole ainoita tapoja muodostaa kylän rajoja. Aineistossa oli myös yksi kirjoitus, jossa käsiteltiin kyläläisyyttä yhteenkuuluvaisuutena:

Peruslivolaisella tarkoitan sellaisia ihmisiä, joilla on täällä pidemmät juuret tai ovat asuneet täällä jo useita kymmeniä vuosia ja päässeet sisälle kylän yhteenkuuluvaisuuteen. [...] Nuoremasta polvesta osa hieman alkanut vierautua kylän alkuperäisestä luonteesta. Kuten myös osa muualta tulleista eivät ole vielä kaikki osanneet oikein löytää kylän yhteen hiileen puhaltamisen taidetta. [4]

Tässä kirjoituksessa kylään kuuluminen ei määrity pelkästään alueella asumisen tai ”juurien” kautta, vaan livolaisia ovat ne, jotka ovat *päässeet sisälle* kylään, ja *löytäneet* tavan toimia kylässä yhteisöidealin mukaisesti. Kirjoittaja erottelee tekstissään osan nuoremasta sukupolvesta sekä muualta muuttaneista sellaisiksi, jotka eivät täytä *peruslivolaisen* määritelmää. Tässä tutkimuksessa ei ole mahdollista tarkastella laajemmin, millaisin tavoin näitä sisäisiä rajoja tuotetaan. On kuitenkin

merkityksellistä, että aineistossa yksi (ja vain yksi) kirjoittajista tuo esille nämä *vierautuneeksi* kuvautut asukkaat ja tuottaa samalla säröä kaikki livolaiset sisältävään yhteisöllisyyskäsitteeseen, joka oli aineistossa huomattavasti tyypillisempi kuvaus.

Useimmat kirjoitukset sisälsivät erilaisia viittauksia ideaalikyläläisyyteen. Kylä merkitseekin tässä kontekstissa nämä ideaalit hyväksyvien ryhmää, kylä koostuu saman mielisten ihmisten joukosta. Maantieteelliset rajat eivät muodostaneet kyläläisten kirjoituksissa kylää sisäisesti määrittäviä rajoja. Sen sijaan kylään kuulumista määrittäviä tekijöitä olivat yhteenkuuluvaisuuden lisäksi joko alueella asuminen tai tarpeeksi pitkät ”juuret” Livolla.

5.4. Ideaalikyläläisen ominaisuudet

Kirjoituspyynnössä muotoilin yhden apukysymyksen muotoon: ”Millaisia ovat livolaiset?” Useimmat kirjoittajat vastasivat tähän kysymykseen, ja lähes kaikki vastaukset kuvasivat kyläläisiä ilmaisin, jotka korostivat yhteisöllisyyttä ja aktiivisuutta. Sisältöjen samankaltaisuus käy ilmi kahdesta kirjoituksesta, joissa kuvattiin ”peruslivolaisia” seuraavasti:

Meitä livolaisia on tietysti moneen lähtöön, kuten on muidenkin alueiden ihmisiä. Mutta minusta peruslivolaisuus on utteraa rehellistä työntekoa, yhdessä tekemistä, toisista välittämistä ja huolenpitoa. [1]

Erityisesti peruslivolaiset ovat rehellisiä ja aina toisiaan auttavaisia ja talkoisiin valmiita. [4]

Molemmissa kirjoituksissa mielikuva livolaisesta ilmaistaan hieman eri sanoin, mutta livolaisuuden ideaalirepresentaatio muodostuu samojen perusarvojen pohjalta: rehellisyys, työnteko, yhdessä tekeminen ja toisista välittäminen. Myös kolmas kirjoittaja kiteyttää nämä arvot todetessaan livolaisuuden merkitsevän *yhteen hiileen puhaltamista* ja yhteisen hyvän puolesta toimimista yhdessä.

Yksi vastaajista puolestaan liittää livolaisuuteen leppoisuuden ja hyväntuulisuuden: *Livolla on mielestäni ollut ”lupsakoita” ihmisiä!* [5] Leppoisuuden voi tulkita olevan joiltain osin vastakkainen kuvaus kuin ahkeruuden ja työnteon. Kuitenkin myös tämä kirjoittaja viittaa lapsuusmuistoissaan yhdessä tekemiseen, tarkemmin ottaen talkoisiin, joiden avulla hän toteaa monen asian hoituneen. Samoin hän kertoo töitä olleen paljon lapsillakin. Työnteko ja talkoot ovat kirjoittajan kuvauksessa osa livolaista arkea, ja siksi kyläläiselle lähes itsestään selviä.

Kirjoitusten valossa ideaalikyläläisyyden keskiössä ovat ahkeruus, rehellisyys, toisista välittäminen ja hyväntuulisuus. Jokaisessa kirjoituksessa oli viittauksia yhdessä tekemiseen, ja tämän pohjalta

yhdessä tekeminen on keskeinen jaettu resurssi, jonka avulla livolaisuutta tuotetaan. Tämä aktiivisen kyläläisen ideaali tuli esille myös niissä kirjoituksissa, joissa arvioitiin kylän mainetta.

5.5. Kylän maine

Kylän ulkoisia rajoja sivuttiin kahdessa kirjoituksessa, joissa molemmissa kuvattiin, millaisena kylä ja kyläläiset ulkopuolisille vaikuttavat. Yksi kirjoittaja muistelee ensin nuoruuttaan ja siirtyy siitä nykytilanteeseen:

Jopa pitäjän keskustan [...] nuoret kovikset puhuivat livolaisista kunnioittavasti ja olivat heidän kavereitaan. Livolaisuus oli jo tuolloin käsite pudasjärveläisten keskuudessa. Eikä tuo käsite ole himmennyt tänäkään päivänä. Siitä on mm. kyläseura Livokas pitänyt uutteralla toiminnallaan huolta [1]

Tässä kerronnassa livolaisuus määrittyy *käsitteeksi*, johon sisältyvät ominaisuudet saivat kunnan keskustassa asuvat nuoret kunnioittamaan kyläläisiä. Käsitteen myönteinen sisältö on kirjoittajan mukaan säilynyt edelleen, ja kirjoittaja mainitsee kyläseuran toiminnan esimerkkinä siitä, miten kylän hyvää kuvaa on pidetty kunnassa yllä.

Toinen kirjoittaja kuvaa kylän hyvää mainetta laajemmin:

Livolaisten mainemme on yleisesti hyvä. Onhan meidät vuoden kyläksikin valittu kahteenkin kertaan. Omasta livolaisuudestaan on ylpeä, onhan meillä hieno kylä. Paljon erilaisia hankkeita ollaan kyläseuran Livokkaan kautta pystytty toteuttamaan sekä saatu erinäisiä tukirahoituksia yms. kylän yhteisen toiminnan ylläpitämiseen. Näidenkin asioiden tiimoilta meillä on aikaansaava ja hyvä maine. Ei tarvitse ainkaan hävetä sanomalla olevansa Livolainen. [3]

Toisin kuin aiemmassa kirjoituksessa, kirjoittaja ei kerro kylän asemasta kunnan sisällä, vaan hän viittaa laajemmin yleiseen tasoon. Perusteena hyvälle maineelle hän mainitsee Livon valitsemisen (Pohjois-Pohjanmaan) vuoden kyläksi *kahteenkin kertaan* sekä kuvaa kylän erilaisia hankkeita, jotka ylläpitävät kylän yhteistä toimintaa. Näiden perusteella kirjoittaja katsoo kylän maineen olevan *aikaansaava* ja *hyvä*, ja siksi livolaisuudesta voi olla ylpeä. Vuoden kylä -kilpailun kriteerien voikin katsoa muodostavan ideaalikylän mallin (Kumpulainen 2016), ja palkituksi tuleminen on kirjoittajalle osoitus tämän mallin täyttämisestä.

Kylän suhdetta ympäröivään yhteiskuntaan ei näitä kuvauksia lukuun ottamatta aineistossa käsitelty. Tämä selittynee osaltaan kirjoituspyynnön kysymyksillä, joihin ei sisältynyt kylän rajojen pohdintaa.

Toisaalta ulkoisia rajoja ja vertailua tehtiin aineistossa hyvän maineen käsitteen avulla, joka korostaa kylän ainutlaatuisuutta ja identiteettiä. Tällaiset kylän erottautumista korostavat kuvaukset voivat lisätä kylän arvontun tunta ja paikkaylpeyttä (Källström 2019, 219). Näiden kuvausten perusteella liivolaisuus identiteettityönä on sekä paikkaan kuulumisen rakentamista että myönteisten ominaisuuksien kuvausta.

6. JAETTUJA KYLÄTARINOITA

Tässä luvussa hahmottelen *kerrottua kylää* edellisen kappaleen teemoittelujen pohjalta. Kaikki kirjoittajat eivät viitanneet kaikkiin tarinoihin, mutta yhteisesti jaettuja merkityksiä löytyi kirjoitusten lähiluvulla ja kirjoituksia vertailemalla. Erityisesti kiinnitin huomiota toistumiin, viittauksiin, joita käytettiin useassa kirjoituksessa. Tällaisia olivat omaan elämänhistoriaan, jokimaisemaan, talkoohenkeen sekä asukkaiden vähenemiseen viittaaminen. Näiden pohjalta hahmottelin neljä erilaista kylätarinaa: nostalgisen Livon, joen halkoman Livon, ahkerien kyläläisten Livon sekä hiipuvan Livon tarinat

6.1. Nostalginen Livo – elämäkerran ja historian yhteenkietoutumia

Kyläläisten tuottamissa kirjoituksissa Livoon kylään liittyi henkilökohtaisia muistoja, ja kylä paikkana sijoittuu osaksi kerrottua elämää. Näitä paikkakokemuksia voi kartoittaa topobiografian käsitteen avulla, jolla viitataan paikkaan liittyviin elämäkerrallisiin kokemuksiin sekä niiden tulkintaan. Topobiografisessa tarkastelussa paikka merkityksellistyy kertomuksen kontekstissa. (Karjalainen 2006, 83; 88–89.) Livolaisten kuvauksissa kylä jäsentyykin paitsi elettyinä myös koettuna paikkana, ja muisteltu elämä saa nostalgisia sävyjä, kuten seuraavasta lainauksesta ilmenee: *Lapsuudesta tulee mieleen lämpimät vedet, kesät ja valkoiset hanget.* [5]

Menneisyyden elämää kuvattiin myös yksinkertaisemmaksi, esimerkiksi yksi kirjoittajista kuvaa nuoruutensa mutkattomia naapurisuhteita:

Nuoruudessani Livolla käytiin toisten luona kylässä isommin naapureilta tiedustelematta että milloinhan olisi kenties sopivaa teille saapua. Kyläilyt tehtiin kuitenkin vain ns. työajan ulkopuolella, elikkä iltaisin ja sunnuntaisin. [1]

Kuvauksessa vierailut ilman kutsua olivat luontevia, mikä kirjoituksessa implisiittisesti vertautuu nykytilanteeseen, kun oletettavasti joudutaan tiedustelemaan, *milloinhan olisi kenties sopivaa teille saapua*. Myös arjen rytmitys ilmenee kirjoittajan kuvauksessa: illat ja sunnuntait olivat kyläilyaikaa ja muuten tehtiin töitä.

Työntekoa kuvatessaan sama kirjoittaja kertoo tehneenä työpäiviä lapsesta saakka, ja vaikka *silloin se ei ollut herkkua*, kirjoittaa hän oppineensa näin tekemään työtä, josta taas on ollut apua myöhemmin elämässä. Kuvaamalla olleensa lapsesta asti mukana maaseudun töissä eli *halko-, heinä- ja pot-tuhommissa*, kirjoittaja asettaa historiallisen maaseudun osaksi kerrottua itseyyttä.

Ajallinen, menneisyyden maaseutu ilmenee myös toisessa muistelussa, jossa kirjoittaja kertoo, miten oppivelvollisuuden päättyessä kylän nuoret *joutuivat lähtemään työn perässä*, tytöt kasvukeskuksiin ja pojat metsätöihin [2]. Myös kirjoittajan omaan elämänhistoriaan kuului lähteminen:

Niinpä lähdin minäkin, noin kolmen vuoden ajan kiertelin Lapin ja Ruotsin metsätyömaita, toimeentulo oli aivan hyvä, kun vain jaksaa painaa, mutta se koti-ikävä, kesäisin oli pakko tulla kotia heinäpellolle. [2]

Maaseutumaiseman muisteluun kuuluivat myös eläimet:

Lehmät saivat olla vapaalaitumilla (silloin) siihen aikaan kun olin vielä lapsi. Oli mukava katsella kun ”ämyleillä” oli kiire kotiin iltasella – paarmojen ahistellessa. Keväällä lehmillä oli hauskaa, kun ne päästettiin ulos navetasta ensikertaa. Kyllä siinä takapuolta heiteltiin ja lystiä oli! [5]

Sama kirjoittaja liittää myös joen osaksi paikkakokemuksiaan. Joki ylitettiin *renkkusillalla* ja *lauttakuljetuksella* kesäisin, talvella *jääsillalla*. Sillan purkaminen ja paikoilleen asettaminen oli *jännää katseltavaa*. Tämä kokemus liittyi myös kylän talkooperinteeseen, sillä kirjoittaja toteaa tämän asian hoituneen monien muiden asioiden tapaan talkoilla.

Samalla jokeen liittyi myös suomalaista metsätyön historiaa, jotka kuvauksessa merkityksellistyvät lapsen kokemuksiin tukkiuitoista ja uimisesta:

Keväisin oli tukkiuittoja. Koko joki täynnänsä puutavaraa. Rohkeimmat pulikoivat siellä puiden seassa. Onneksi ei kukaan hukunut! Uimaanhan piti opetella heti kun kävelemään oppi. Uimassa oltiin aina kun vain aikaa oli. [5]

Livolaisten kyläkuvauksia ei voi irrottaa ajasta ja paikallisuudesta, sillä paikkakokemukset ovat yksilöllisten kokemusten ja historiallisen kontekstin yhteenkietoutumia (Forselles-Riska 2006, 218). Kuitenkin aika ja paikka saavat merkityksensä osana elämäkerrallista narratiivista identiteettiä (Karjalainen 2006, 89). Lapsuuden ja nuoruuden kylä on nostalginen paikka, joka asettuu osaksi kerrottua elämää. Elämäkerrallinen Livo on ennen kaikkea maaseutumaisemaa eläimiseen, heinäpeltoineen ja

arkea rytmittävine töineen. Erityinen merkitys on myös maaseutumaisemaa halkovalla joella, joka limittyi osaksi lapsuuden kokemusten kuvausta lämpimistä vesistä, sillasta, uitosta ja uimisesta.

6.2. Joen halkoma Livo

Edellä käy ilmi, millä tavoin joki ilmeni elämänhistoriallisissa kyläkuvauksissa. Livojoen merkitys kylää määrittävänä piirteenä ilmenee myös siitä, että jokainen kirjoittaja mainitsi tekstissään joen. Näissä kyläkuvauksissa Livojoki asettui joko toimintaa taustoittavaksi paikan osaksi, itsessään tärkeäksi asiaksi tai luontoarvoksi.

Joki toimintaa taustoittavana arjen osana piirtyy esiin, kun yksi kirjoittajista muistelee Livojoen roolia urheilujoukkueiden muodostamisessa: *Livolla asuessani pelasimme vapaa-aikoina lentopalloa ja jalkapalloa ja mitä milloinkin. Aika luontevasti joki jakoi porukan. [1]* Kirjoittaja täsmentää tämän jaon olleen vain käytännöllinen: *Mutta Livojoki ei koskaan jakanut, eikä jaa vielääkään henkisesti kyläläisiä. Kaikki oltiin, ja ollaan edelleenkin vaan livolaisia.*

Negaatiota käyttämällä kirjoittaja ennakoii ja vastustaa tulkintaa, että joki olisi jakanut kyläläiset missä muussa mielessä kuin urheilujoukkueiden muodostamiseksi. Hän vahvistaa viestiään korostamalla kaikkien olevan livolaisia. Toisaalta pallopelejä muistellessaan hän erottaa tekstissä *pintaporukan* ja *toisenpuolen porukan*, joista jälkimmäiseen hän kuului itse ja jonka *lyömättömän* urheilumenestyksen syyksi hän arvelee *ryskähommien* paljouden. Kertoessaan urheilusta kirjoittaja liittää joen osaksi kerrottua elämänhistoriaansa.

Myös toinen kirjoittaja tuo esiin joen kylän jakajana. Hänen kertomuksessaan tämä jako on historiallisesti muuttunut: ennen joki halkaisi kylän ”tähän ja tuohon” puoleen, nykyisin silta poistaa kahtiajaon merkityksen. *Meidän kaunis Livojoki halkaisee kauniin kylän kahtia, nykyisin sillä ei ole enään merkitystä, uusi korjattu silta on kovassa käytössä. Ennen oli tämäpuoli ja tuopuoli. [2]* Kirjoittaja toistaa tässä myös kahdesti sanan ”kaunis”, jolla hän tuo esiin jokeen ja kylään liittyvän esteettisen arvon.

Livojoki maisemana, osana luontoa, ilmenee myös kolmessa muussa kirjoituksessa. Kun kirjoittaja miettii, mitkä ovat tärkeitä asioita Livolla, hän kertoo: *Puhdas ja kaunis luonto. Livojoki. Kyläseura ja Livon koulu. Perhe ja suku. [4]* Samat asiat toistuvat myös toisen kirjoittajan toteamuksessa: *Livolla tärkeitä asioita on luonto, jokimaisema, ihmiset. [3]* Kolmas kirjoittaja kuvaa kylän maisemaa tarkemmin, ja nimeää alueen luonnon ominaispiirteitä lähes runollisin sanavalinnoin. Näiden luonnon ominaisuuksien myönteisyys käy ilmi, kun hän jatkaa näiden ansiosta Livojoen rantojen olleen jo varhain asutettu:

Livojoki – kielorantoinen – saarineen – kosket suvantoineen. Tuomet, pihlajat ahon laitamalla y.m. Ei ihme että jo varhaisina aikoina ovat rannat asutettu! [5]

Kirjoituksissa joen merkitys ei ole vain maantieteellinen. Joki on erityinen maisema, joka identifioi kylää ja toimii samalla kylän symbolisena keskuksena (Kumpulainen 2018, 61). Toisaalta vesistöt, kuten joki, vaikuttivat historiallisesti ja vaikuttavat edelleen siihen, minne ihmiset asettautuvat asumaan (Kumpulainen 2012, 53). Livolaisten elämänhistoriallisissa kuvauksissa joki toimii arkea taustoittavana ”luonnollisena” osana. Toisaalta joki kylää halkovana merkityksellistyy myös tarinallisen elementtinä, jonka avulla viritetään kylän yhteisyyttä korostavaa kuvastoa: konkreettinen, maantieteellinen jakaja ei jaa kylää henkisesti. Lisäksi kuvaamalla *puhdasta luontoa*, jokimaisema toimii myös myönteisten mielikuvien välittäjänä.

6.3. Toimielias ja talkoohenkinen Livo

Luvussa neljä käsitelty ideaalikyäläisyys havainnollisti, miten yhdessä tekeminen oli yksi kyäläläisyyttä määrittävistä keskeisistä arvoista. Lisäksi työnteon merkitys lapsuudessa mainittiin kahdessa kirjoituksessa, ja livolaisuuteen kuuluvaksi nimettiin kahdessa kirjoituksessa uutteruus ja toimeliaisuus. Aineiston erityispiirteenä on huomattava, että *talkoot* oli sana, jota käytettiin lähes kaikissa kirjoituksissa. Kuten eräs kirjoittajista toteaa, *peruslivolaisuuteen* kuuluu se, että aina ollaan *talkoisiin valmiita* [4]. Talkoovoimin asioiden hoitaminen mainitaan kolmessa muussakin kirjoituksessa myönteiseen sävyyn. Tämä toistuvuus viittaa siihen, että talkoiden käsite on kyäläläisille tuttu, ja yhteinen toiminta koetaan tärkeänä. Valmius tehdä asioita yhdessä kiteytyy talkoot-sanaan ja on näin yksi kyäläläisyyden ideaalirepresentaatioista.

Talkoohengen käsitteen avulla kyliä konstruoidaan maaseutumaisina ”perinteisten arvojen” paikoina muun muassa kylätoimintaohjelmissa (Kumpulainen 2012, 78). Talkotoiminnan katsotaan liittyvän kylähenkeen, joka tuottaa kuulumisen kokemuksen suhteessa paikkaan ja muihin ihmisiin (Kumpulainen 2018, 61). Talkooperinne on ollut eksplikoituna osaksi suomalaista talonpoikauskulttuuriin liittyvää yhteiskunnallista ymmärrystä sotavuosista asti (Östman 2015), ja sen vuoksi sen voi katsoa olevan osa kulttuurista tarinavarantoa. Viittaamalla talkoisiin kyäläläiset hyödyntävät käsitteeseen liittyviä myönteisiä mielle yhtymiä ja tuottavat kertomusta kyäläläisten sisäisestä yhtenäisyydestä.

Kyäläläisyyttä määrittäviin keskeisiin arvoihin liittyvät yhdessä tekemisen lisäksi avunanto ja huolenpito. Kokemus siitä, että kyäläläiset välittävät toisistaan ja apua saa tarvitessaan, on kirjoitusten perusteella yksi kyäläläisyyden representaatioista. Yksi kirjoittajista toteaa:

Livolla on hyvä asua ja elää. Täällä on turvallista, rauhallista ja luonnonläheistä. Täällä saa olla omissa oloissaan, mutta myös seuraa, apua ja ystäviä löytyy silloin, kun niitä tarvitsee. [4]

Turvallisuus, rauhallisuus ja luonnonläheisyys ovat arvoja, jotka kirjoittaja katsoo hyvää asumista määrittäviksi. Myös itsekseen oleminen on myönteinen arvo, sillä kirjoittaja viittaa siihen *saa*-sanalla, mutta kontekstista käy ilmi, että *omissa oloissa* oleminen ei tarkoita yksin olemista tai eristäytymistä, sillä seuraa ja apua löytyy tarvittaessa.

Yksi kirjoittajista toteaa Livon olevan hyvä paikka asua, ja perustelevasti jatkaa, miten [...] *nuoremmat käy töissä kylän ulkopuolella, eläkeläiset pyörittävät erilaisia kyläyhteisöjä, paljon on yhteistä toimintaa, paljon tehdään talkootyötä.* [2]. Katkelmassa kyläläisillä on erilaiset roolit: nuoret kyläläiset työskentelevät kylän ulkopuolella, ja eläkeläiset kuvataan kyläyhteisöjä pyörittävinä. Näin jokaisella on paikkansa kylässä. Kirjoituksissa eläkeläisille annetaan lisäksi aktiivinen rooli yhteisön jäsenenä, mikä asettuu vastustamaan mahdollisia tulkintoja pääosin eläkeläisten asuttamasta maaseudusta hiljaisena ja taantuvana.² Lisäksi tässäkin kirjoituksessa yhteisöt ja yhteinen toiminta ovat Livoa määrittäviä myönteisiä piirteitä.

Samalla tavalla hiipuvan maaseudun tarinaa vastustaa toinen kirjoittaja, joka myös onnistuneesti kiteyttää aktiivisen kylän ideaalirepresentaation: *Livo on perinteinen vanhanajan kylä, joka on myös samalla nuorekas ja toimelias.* [4] Vanhanajan kylä herättää mielikuvia vanhoista taloista ja pelloista, mutta toisaalta myös hiljaisuudesta ja rauhallisuudesta. Lisäämällä nuorekkuuden ja toimeliaisuuden kylän määritelmään, kirjoittaja yhdistää kaksi toisistaan poikkeavaa, mutta myönteistä mielikuvaa yhteen. Samansuuntaisen havainnon ovat tehneet Hyyryläinen ja Ryytänen (2018, 34), joiden mukaan maaseutua kuvataan vastakkaisin sanastoin, jotka kuitenkin tuntuvat tosilta kokemuksilta.

Aineiston perusteella voidaan todeta, että talkoiden käsite on livolaisille yhteisesti ymmärretty, jaettu käsite, johon sisältyy yhteisöllisyyttä tuottava arvolutaus. Hyvän kylän ideaalirepresentatioon kuuluvat asukkaat, jotka jakavat talkootyöskentelyn ihanteen.

6.4. Hiipuva Livo

Vaikka edellä käsitellyissä lainauksissa korostettiin kylän aktiivisuutta, kirjoitukset sisälsivät myös viittauksia kylän ja sen kulttuurin katoamiseen. Yksi kyläläisistä kuvaa kylän suurimmaksi ongelmaksi sen, *kun väki vähenee kyliltä, uutta verta täytyisi saada jostakin.* [2] Kirjoittaja on aiemmin

² Hiipuvan maaseudun tarinalinjasta ks. esim. Hyyryläinen ja Ryytänen 2018

kuvannut kylää kodikseen, ja hyväksi paikaksi asua. Lainauksesta ilmenevä tulevaisuusorientoitunut huoli viittaa kylän hiipumisen uhkaan.

Tulevaisuutta ajattelee myös toinen kirjoittaja:

Ihmiset valitettavasti ikääntyy ja vähenee pois pikkuhiljaa. Paljon on ikäihmisiä täällä ja muutamia taloja jo tyhjiillään. Se on vähän huolestuttavaa tulevaisuutta ajatellen. [3]

Kylässä tapahtuva muutos saa tässä lainauksessa kielteisen sisällön. Ikääntynyt väestö tarkoittaa myös väestön vähenemistä, ja teksti sisältää tulevaisuushahmotelman autioituvasta kylästä. Huolipuhe ilmaisee, että tällainen kehityssuunta ei ole toivottavaa. Kirjoittaja pohtiikin seuraavaksi, miten kylälle saisi lisää väkeä. Asukasluvun pienenemisen lisäksi kirjoittaja on huolestunut siitä, että kylän yhteisöllisyys on hiipumassa: *Talkoohenkeä löytyy yhä, vaikka sekin on vähenemään päin väestön ikääntyessä. Nuoremmat ei ehdi ja vanhemmat ei enää niin jaksa.* [3]

Myös toisen kirjoittajan kuvauksessa aktiivisten ihmisten ideaalirepresentaation kääntöpuolena ovat *peruslivelaisuuden* ulkopuolelle jäävät asukkaat:

Nuoremmasta polvesta osa hieman alkanut vierautua kylän alkuperäisestä luonteesta. Kuten myös osa muualta tulleista eivät ole vielä kaikki osanneet oikein löytää kylän yhteen hiileen puhaltamisen taidetta. [4]

Vaikka hiipuvan maaseudun tarinaa yhtäältä vastustettiin hyödyntämällä aktiivisen kylän kuvastoa, samoissakin kirjoituksissa tarkasteltiin kylän kehitystä myös uhkadiskurssin kehyksessä. Kaikissa kylän tulevaisuutta tarkastelevissa osioissa tulevaisuusorientaatio rakentui korostuneesti kylän yhteisöllisyyttä ja elinvoimaa kohtaavien uhkien kautta. Kuvausten perusteella kylästä muodostuva kuva sisältää aikajänteen: Livo on menneisyydessä kukoistava, nykyisyydessä aktiivinen, tulevaisuudessa mahdollisesti hiipuva kylä.

7. LOPUKSI

Tutkielmani kirjoittamisen aikaan Yle Uutisissa julkaistiin artikkeli, jossa kerrottiin espoolaisperheen maallemuutosta (Yle Uutiset 2020). Jo otsikossa sanotaan perheen ”tubettavan” eli julkaisevan YouTube-palvelussa videomuotoista *tarinaa* maaseudun idyllisestä elämästä. Artikkelin ingressissä todetaan, että maaseudun asukkaat eivät tällaista ”ikuisen kesämökkielämän” tarinaa tunnista. Yhtäältä artikkeli osoittaa, miten ymmärrys tarinoista ilmenee julkisessa keskustelussa. Toisaalta voidaan

todeta mielikuvien maaseudusta olevan moninaisia. Nämä kertomukset tuottavat sosiaalista todellisuutta, ja ei siis ole merkityksetöntä, millaista kuvastoa maaseudusta tuotetaan tai kuka tarinoita kertoo. Tutkielmassani äänessä ovat kylän asukkaat, jotka kerronnallaan osallistuvat tähän yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Luvussa 2 esitellyistä tutkimuksista useimmat liittyvät maaseudun kehittämiseen. Kehittämisen käsite voi kuitenkin olla ongelmallinen, mikäli se määritellään vain alueen ulkopuolisten toimesta.³ Kehittämisen käsite kietoutuu näin valtaan; kuka määrittelee kehittämisen tarpeen? Marginalisoitumisen välttämiseksi maaseudun tilanteessa on huomioitava myös asukkaiden osallisuus. Esimerkiksi kokemus maaseudun luonnonläheisyydestä voi olla myönteinen ja voimavaroja lisäävä, kuten Ghita Bodmanin (2019) tutkimus osoittaa. Lisäksi asukastyytyväisyyttä voi kasvattaa huomioimalla asukkaiden omat käsitykset ”hyvästä paikasta elää” ja osallistamalla asukkaita yhteiskehittämisen (co-creation) menetelmin (Källström 2019). Tällaiset tulokset ovat osin ristiriitaisia kehitysdiskurssin kanssa, mikäli kehitystarpeet eivät ole lähtöisin asuinalueiden asukkaiden omista kokemuksista. Omassa tutkimuksessani kuvasin, millaisia resursseja kyläläisillä on käytössään kotikylästään kertomiseen. Samalla kuitenkin kyläläisten teksteissä esiintyvät merkityksenannot ja tulkinnat monipuolistavat ja haastavat julkista maaseutukuvastoa. Näistä syistä alueiden asukkaiden omien kokemusten tutkiminen itsessään merkittävänä rikastaa yhteiskunnallista keskustelua.

Tutkimuksessani analysoin aineistoa tulkinnallisesti kerronnan tavoitteiden ja kerrontaan sisältyvien yhteisten merkitysten kautta. Näkökulman keskiössä ovat aineiston sisäiset merkitykset, ja tutkimustulokset nostavat kylien asukkaiden äänet kyläkuvausten kertojiksi. Vaikka luokittelin tekstejä yhteisten teemojen löytämiseksi, sisällönanalyysistä poiketen käsitän kerrotut tekstit tarinallisen kierto-kulun mallin mukaisesti holistisiksi, monimutkaisiksi kokonaisuuksiksi, jotka tavoittavat yksilöllisiä, ainutkertaisia näkemyksiä. Tästä syystä suosin suoria lainauksia ja vältin mahdollisuuksien mukaan yksilöllisiä ilmauksia kapeuttavien yleistysten käyttöä aineistoa kuvatessani ja tulkitessani. Kuvauksista syntetisoidut mallitarinat puolestaan ovat yksittäisiin kuvauksiin palautumattomia hahmotelmia.

Kyläkuvausten Livo havainnollisti, millaisin tavoin *livolaisuus* kokemuksena kuvataan. Lisäksi käsitelmin kirjoitusten perusteella Livoa *kerrottuna paikkana* kylän sisäisten ja ulkoisten rajojen sekä ideaalikyläläisen käsitteen avulla. Kyläläisten kirjoituksissa Livo esitettiin sisäisesti yhtenäisenä kylänä, jonka hyvä maine perustuu livolaisuuden edustamiin arvoihin ja konkreettisesti ulkopuolisilta saatuihin tunnustuksiin. Livolaisuuteen kuuluvat arvot ilmenivät niissä ahkeran, rehellisen ja

³ Alueiden asukkaiden ja ulkopuolisten ristiriitojen problematiikkaa tarkemmin on käsitelty esimerkiksi Junnilainen (2019, 222–269).

leppoisan kyläläisen ideaalirepresentaatioissa, joilla *peruslivolaisuutta* kuvattiin. Kerronnassa hyödynnettiin erilaisia imaginaarisia tiloja, kuten Vuoden kylä-kilpailun tuottamia aktiivisen kylän representaatioita (Kumpulainen 2016). Kyläisyyteen identifioiduttiin voimakkaasti, mikä asettautuu osin vastakohtaiseksi aiempaan tutkimukseen nähden, jossa kyläyhteisön ei juurikaan nähdä tuottavan kuulumisen tunnetta tai kyläidentiteettiä (Holmila 2001, 92–93). Kuitenkin tämän tutkimuksen suppeahkon aineiston pohjalta yhteisöön kuulumisen oli vahva kokemus, joka tuotti vähintään kerrottua kiinnittymistä sekä paikkaan että ihmisiin.

Mallitarinoita hahmottelemalla muodostui neljä kylää paikkana kuvaavaa tarinaa: nostalgisten muistojen täyttämä, joen halkoma maaseutukylä, jota asuttavat aktiiviset ihmiset, mutta jonka elinvoima on hiipumassa. Tällä tavoin kerronta toisti yhtäältä aiemmin mainitun Yle Uutisissa kuvatun maaseutuidyllin kaltaisia ja toisaalta hiipuvan maaseudun (ks. esim. Lanas 2013) mukaisia yhteiskunnallisia mallitarinoita. Kyläkuvauksiin vaikuttivat erilaiset julkiset maaseutukuvastot (Hyyryläinen ja Ryyränen 2018), mutta kapeuttavien yksittäisten mallitarinoiden sijaan kirjoittajat kuitenkin hyödynsivät maaseutukylää kuvaavia resursseja monipuolisesti. Kuulumisen tunne ja ylpeys kylästä välittyi kaikista teksteistä selkeästi: *Luonto – vapaus – turvallisuus – ihmiset. Tämä kaikki on Livoa parhaimmillaan! Edelleen... [5]*

Osittain kirjoituspyynnön muotoilujen ja tutkimusasetelman vuoksi kirjoittajat tuottivat lähinnä myönteiseksi miellettyjä mielikuvia yhteisöllisyydestä, joskin tätä yhteisöllisyyttä uhkasivat osin väestön väheneminen ja osin kylähengestä vieraantuminen. Tässä tutkimuksessa ei ollut mahdollista kartoittaa, millaisin tavoin vieraantuminen ilmenee. Kiinnostava huomio kuitenkin on, että vieraantuneiksi mainittiin nuori sukupolvi ja uudet asukkaat. Sen sijaan, vaikka kylässä on paljon mökkejä, mökkiläisiä ei mainittu aineistossa millään tavoin. Aiemmassa tutkimuksessa on todettu paikallisten ja mökkiläisten yhteyksien olevan heikkoja mutta myönteisiä, ja asukasyhdistykset voivat vahvistaa vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä (Tuulentie & Kietäväinen 2020). Moni mökkiläinen kuuluneee kyläyhdistykseen. On myös mahdollista, että mökkiläisistä suurimmalla osalla on sukusiteitä Livolla, jolloin heidät voidaan ajatella livolaisiksi.

Kokosin tutkielmani aineiston ennen keväällä 2020 alkanutta koronaviruspandemiaa. Tutkimukseni tavoitti täten kyläkokemukset ”normaalitilassa”. Myöhemmässä jatkotutkimuksessa on mahdollista peilata näitä tuloksia pandemian jälkeiseen tilanteeseen. Tällä hetkellä kyläyhdistys on pyrkinyt turvaamaan peruspalveluja ja ruokahuollon kyläläisille, ja yhdistyksen Facebook-sivuilla yhdistyksen toimintaa on kiiteltu muun muassa vastuulliseksi ja upeaksi (luettu 8.5.2020). Toisaalta myös normaalista toiminnasta on pyritty pitämään kiinni, mikä näkyy esimerkiksi siinä, että kylän seurantaloon

remonttiin on haettu ja myönnetty avustusta (Iijokiseutu 7.4.2020). Vasta myöhemmin pystyy toteamaan, millaisia vaikutuksia maailmanlaajuiseksi kriisiksi käsitteellistetyllä tilanteella on ollut yhtäältä kylän toiminnalle ja toisaalta kylään tilana ja paikkana liitettyihin representaatioihin niin kylän sisäisesti kuin laajemmin yhteiskunnassa.

Hahmottelin analyysissäni kylän kuvauksissa ilmeneviä yhteisesti jaettuja käsitteitä, mutta jatkossa tarvitaan laajempaa tarkastelua kulttuuristen mallitarinoiden ja kyläläisten tulkintarepertuaarien nivelkohtien paikantamiseksi. Tutkimukseni rajoissa ei myöskään ole mahdollista pohtia kyläläisyyden identiteettiä eikä yhteiskunnallisten muutosten ja poliittisten päätöksen vaikutuksia tai niiden ilmestymistä kyläläisyyden kuvauksissa. Tässä tutkimuksessa ei tavoiteta kyläläisyyden laajempia yhteiskunnallisia yhteyksiä, mutta aineiston pohjalta hahmottuvia elementtejä voi jatkossa verrata esimerkiksi median kylä- ja maaseutudiskursseihin ja tutkia, kuuluvatko kylän asukkaiden äänet laajemmassa kontekstissa. Vertaileva diskurssianalyysi mahdollistaisi näin ollen diskursseihin kietoutuvien valtasuhteiden tutkimisen.

LÄHTEET

Berger, Peter L., & Luckmann, Thomas (2011 [1967]) *The Social Construction of Reality. A Treatise in the Sociology of Knowledge*. New York: Open Road Integrated Media.

Bodman, Ghita (2019) *Leva ett med naturen – “Dammråttor kan man ju ge namn åt om man vill”*. Turku: Åbo Akademi. <https://www.doria.fi/handle/10024/171323>.

Burr, Vivien (2003) *Social Constructionism* (2. ed.). London: Taylor & Francis e-Library. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=cookie.ip,uid&db=nlebk&AN=111352&site=ehost-live&scope=site>. Haettu 9.2.2020.

Forselles-Riska, Cecilia af (2006) *Menneisyyden muuttuvat paikat. Paikan moneus*. Teoksessa Seppo Knuuttila, Pekka Laaksonen ja Ulla Piela (toim.) *Paikka. Eletty, tulkittu, koettu*. Helsinki: SKS. 218–231.

Hall, Stuart (1992) *The West and the Rest: Discourse and Power*. <https://pdfs.semanticscholar.org/25bd/7a7d8e9371f3816b63fab5a03b2aff23ba34.pdf>. Haettu 9.2.2020.

Heikkinen, Hannu L. T. (2018) *Kerronnallinen tutkimus*. Teoksessa Raine Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus, 170–187.

Holmila, Marja (2001) *Kylä kaupungistuvassa yhteiskunnassa: yhteisöelämän muutos ja jatkuvuus*. Helsinki:SKS.

Hyyryläinen, Torsti & Ryyänen, Toni (2018). *Maaseutukuvat ja -mielikuvat maaseudun kehittämisessä*. *Maaseudun uusi aika* 26:2–3, 24–38. <http://www.mua-lehti.fi/wp-content/uploads/2018/10/hyyrylainen-ja-ryynanen.pdf>. Haettu 9.2.2020.

Hänninen, Vilma (1999) *Sisäinen tarina, elämä ja muutos*. Tampere: Tampere University Press. <http://urn.fi/urn:isbn:951-44-5597-5>.

Hänninen, Vilma (2004) *A Model of Narrative Circulation*. *Narrative Inquiry*. 14:1, 69–85. DOI: 10.1075/ni.14.1.04han.

Iijokiseutu 7.4.2020 Suomen Kotiseutuliitto myönsi avustuksia Livon ja Iinattijärven seuraintaloille – yhteensä kymmenen tuhannen euron potti. <https://www.ijokiseutu.fi/uutiset/suomen-kotiseutuliitto-myonsi-avustuksia-livon-ja-iinattijarven-seuraintaloille--yhteensa-kymmenen-tuhannen-euron-potti-6.705.3830089.0f94e0239e>. Haettu 7.5.2020.

Jokiranta, Harri (2003) *Se on miehen elämää - Maaseudulla asuvia miehiä elämäänsä kertomassa*. Tampere: Tampere University Press. <http://urn.fi/urn:isbn:951-44-5798-6>.

Junnilainen, Lotta (2019) *Lähiökylä: tutkimus yhteisöllisyydestä ja eriarvoisuudesta*. Tampere: Vastapaino.

Karjalainen, Pauli Tapani (2006) Topobiografinen paikan tulkinta. Teoksessa Seppo Knuuttila, Pekka Laaksonen ja Ulla Piela (toim.) *Paikka. Eletty, tulkittu, koettu*. Kalevalaseuran vuosikirja 85. Helsinki: SKS. 83–92.

Kietäväinen, Asta (2014) Narrated Agency and Identity of Settlement Farmers in the Changing Circumstances of Modern Society. *Sociologia Ruralis*. 54:1, 57–70. DOI: 10.1111/soru.12028.

Knuuttila, Seppo (2006) Paikan moneus. Teoksessa Seppo Knuuttila, Pekka Laaksonen ja Ulla Piela (toim.) *Paikka. Eletty, tulkittu, koettu*. Kalevalaseuran vuosikirja 85. Helsinki: SKS. 7–14.

Kumpulainen, Kaisu (2012) *Kylätoiminta ja aktiivisen kylän tuottaminen*. Jyväskylä studies in education, psychology and social research. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-4972-3>.

Kumpulainen, Kaisu (2016) The Village of the Year Competition Constructing an Ideal Model of a Rural Community in Finland. *Sociální studia / Social Studies*. 13:2, 55–71. DOI: 10.5817/SOC2016-2-55.

Kumpulainen, Kaisu (2018) *Kylät tulevaisuuden paikallisyhteisöinä*. *Maaseudun uusi aika* 26:2–3, 55–65. <http://www.mua-lehti.fi/wp-content/uploads/2018/10/kumpulainen.pdf>. Haettu 8.2.2020.

Kumpulainen, Kaisu & Soini, Katriina (2019) How Do Community Development Activities Affect the Construction of Rural Places? A Case Study from Finland. *Sociologia Ruralis*. 59:2, 294–313. DOI: 10.1111/soru.12234.

Källström, Lisa (2019) 'A good place to live'. Rethinking residents' place satisfaction and the role of co-creation. Lund: Lund university. <http://lup.lub.lu.se/record/5e83f68b-3f91-4967-ba9d-c95cd1e1d6ae>

Lanas, Maija, Rautio, Pauliina ja Syrjala, Leena (2013) Beyond Educating the Marginals. Recognizing Life in Northern Rural Finland. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 57(4), 385–399. <https://doi.org/10.1080/00313831.2012.656283>

- Lehtonen, Mikko (1996) Merkitysten maailma: Kulttuurisen tekstitutkimuksen lähtökohtia. Tampere: Vastapaino.
- Pietikäinen, Sari & Mäntynen, Anne (2019) Uusi kurssi kohti diskurssia. Tampere: Vastapaino.
- Riessman, Catharine Kohler (2008) Narrative Methods for the Human Sciences. Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Riukulehto, Sulevi & Rinne-Koski, Katja (2019) Historian kohinaa Töysästä. Helsinki: Helsingin yliopisto. Ruralia-instituutti. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/302494>
- Sakki, Inari & Mäkinieniemi, Jaana-Piia & Eemeli Hakoköngäs, & Pirttilä-Backman, Anna-Maija (2014) Miten tutkia sosiaalisia representaatioita? Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 51, 317–329. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201610122426>.
- Spector-Mersel, Gabriela (2010) Narrative research: Time for a paradigm. Narrative Inquiry, 20:1, 204–224. <https://doi.org/10.1075/ni.20.1.10spe>
- Suoranta, Juha (2008) Haarautuvien metodologioiden puutarhassa. Kasvatus- ja yhteiskuntatieteiden metodologisia kysymyksiä. Tampere: Tampereen yliopisto. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/65781>.
- Tuan, Yi-Fu (2006) Paikan taju: aika, paikka ja minuus. Teoksessa Seppo Knuuttila, Pekka Laaksonen ja Ulla Piela (toim.) Paikka. Eletty, tulkittu, koettu. Kalevalaseuran vuosikirja 85. Helsinki: SKS, 15–30.
- Tuck, Eve & McKenzie, Marcia (2015). Place in Research : Theory, Methodology, and Methods. New York:Routledge. https://www.researchgate.net/publication/281831514_Place_in_Research_Theory_Methodology_and_Methods. Haettu 10.2.2020.
- Tuulentie, Seija & Kietäväinen, Asta (2020) New Rural Community? Narratives from Second Home Owners about Everyday Life in a Tourist Region in Finnish Lapland. Sociologia Ruralis. Early view. doi:10.1111/soru.1228
- Yle Uutiset (28.2.2020) Espoolaisperhe muutti maalle, osti vanhan tilan 70 000 eurolla ja tubettaa tarinaa idyllisestä elämästään – mutta onko elämä maalla oikeasti sellaista? <https://yle.fi/uutiset/3-11232293>. Haettu 31.3.2020.
- Östman, Ann-Catrin (2015) Kylätalkoot: kun paikallisyhteisö sai yhteiskunnallisen merkityksen. Teoksessa Pirjo Markkola, Hanna Snellman ja Ann-Carin Östman (toim.) Kotiseutu ja kansakunta.

Miten suomalaista historiaa on rakennettu. Helsinki: SKS. <https://www.ellibslibrary.com/book/978-952-222-605-1>.

KIRJOITUSPYYNTÖ

Olen Tampereen yliopiston yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelman opiskelija Marika Kokko. Teen kandidaatin tutkielman kylän merkityksestä kyläläisille, ja tutkimukseni tarkoituksena on selvittää, millaisena paikkana kylä näyttäytyy asukkaiden kertomana. Tutkimukseni kohdistuu maaseutuun ja sen asukkaisiin, sillä ajantasaista tietoa suomalaisista kylistä on suhteellisen vähän. Tutkimuksen kohteena on Livon kylä, ja tutkimukseen voivat osallistua kaikki Livolla asuvat tai itsensä livolaisiksi mieltävät. Tutkimukseen osallistutaan kirjoittamalla vapaamuotoinen kuvaus Livosta.

Tutkimukseen osallistuminen

Kirjoituksen aiheena on: **Millainen paikka on Livon kylä?** Voit kertoa haluamiasi asioita Livosta, livolaisista, ja elämästä Livolla. Kirjoitus voi sisältää kuvauksia omasta arjesta ja muistoja elämänhistoriastasi. Kirjoituksessa voi vastata esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin: *Millainen paikka Livo on asua ja elää? Millaisia ovat livolaiset? Koetko olevasi livolainen? Mitä livolaisuus merkitsee? Mitä asioita Livoon liittyy? Mitkä asiat Livolla ovat tärkeitä?*

Kirjoitus on vapaamuotoinen, eikä pituudelle ole rajoituksia. Kertomuksen voi toimittaa minulle 21.2.2020 mennessä sähköpostitse osoitteeseen marika.j.kokko@tuni.fi tai suljetussa kirjekuoressa Livon koululle.

Kirjoituksia lukevat ja käsittelevät vain kandidaattitutkielman tekijä, tutkielmaseminaariin osallistuvat opiskelijat ja tutkimuksen ohjaaja. Henkilötietoja säilytetään tutkimuksen ajan, jonka jälkeen henkilötiedot tuhoetaan. Tutkittavien tiedot pidetään salassa. Tutkielmassa käytetään katkelmia, joita muokataan niin, että kirjoittajan henkilöllisyyttä ei voi tunnistaa. Aineistonkeruun yhteydessä tutkija saa henkilötietojani (nimi ja sähköpostiosoite). Antamiani tietoja käsitellään luottamuksellisesti.

Tutkimukseen liittyvissä kysymyksissä minuun voi olla yhteydessä puhelimitse tai sähköpostitse. Kiitos kiinnostuksesta tutkimustani kohtaan!

Yhteystiedot:

Marika Kokko

(puhelinnumero)

(sähköposti)

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Tampereen yliopisto

Ohjaaja:

Tuija Koivunen

(sähköposti)

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Tampereen yliopisto

SUOSTUMUS TUTKIMUKSEEN OSALLISTUMISESTA

Lähettämällä kertomuksesi tutkimukseen hyväksyt alla esitetyt periaatteet.

Olen saanut tiedon ja hyväksyn, että aineistoa käsitellään seuraavasti:

1. Aineiston salassapito turvataan niin, että aineistoa käsittelevä opiskelija allekirjoittaa tämän suostumuksen ja hänen on siten suojattava aineisto ulkopuolisilta, eikä hänellä ole oikeutta kertoa kenellekään tutkimuskohteen / haastateltavan henkilökohtaisia tietoja.
2. Tutkimusraportissa (kandidaatin tutkielma) henkilökohtaiset tietoni muokataan muotoon, jossa nimeni, asuinpaikkakuntani, työpaikkani tai muut tunnistamisen mahdollistavat tiedot eivät käy ilmi.
3. Tutkielmaa tekevän opiskelijan lisäksi aineistoa tarkastelevat tarvittaessa vain tutkielman ohjaaja sekä muut tutkielmaseminaariin osallistuvat opiskelijat. Tällöinkin varmistetaan, että osallistujien identiteetti on suojattu (videomateriaalin kanssa pitää pyytää lupa käyttää tutkimustarkoituksiin, datasessioihin yms., joissa videokuvaa saa näyttää).
4. Kandidaatin tutkielmaa varten kerättyä aineistoa voidaan käyttää myös opiskelijan pro gradu -tutkielmassa.

Ymmärrän, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja että minulla on oikeus kieltäytyä siitä milloin tahansa syytä ilmoittamatta ja pyytää, että mahdollisesti jo nauhoitettu tai muuten tallennettu aineisto tuhotaan.

Tutkimukseen osallistuvien henkilötietojen käsittelyperusteena on Euroopan unionin tietosuoja-asetuksen mukaisesti yleistä etua koskeva tehtävä. Henkilötietoja ei luovuteta ulkomaille eikä tässä mainitsemattomille tahoille. Henkilötietoja säilyttää tutkimuksen tekijä vain tutkimuksen käynnissä olon ajan. Henkilötiedot tuhotaan, kun aineisto on kerätty. Tutkimukseen osallistujalla on oikeus pyytää tutkimuksen toteuttajalta itseään koskevia henkilötietoja sekä oikeus pyytää kyseisten tietojen oikaisemista tai poistamista ja käsittelyn rajoittamista tai vastustaa käsittelyä sekä oikeutta siirtää tiedot järjestelmästä toiseen. Tutkimukseen osallistuvalla on oikeus tehdä valitus valvovalle viranomaiselle. Henkilötietoja ei käytetä automaattisessa päätöksenteossa.

Osallistun tutkimukseen vapaaehtoisesti. Olen saanut tietoa tutkimuksesta kirjallisesti, ja minulle on annettu mahdollisuus keskustella ja esittää kysymyksiä tutkimukseen liittyvistä asioista.

Osallistumalla tutkimukseen suostun yllä kuvattuihin ehtoihin ja siihen, että kertomukseni arkistoidaan tutkimustarkoituksia varten.

Minua on informoitu Euroopan unionin tietosuoja-asetuksen (2016/679) mukaisesta henkilötietojen käsittelystä ja sen perusteista koskien yllä kuvattua tutkimusta.